

ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವರ ಕಥೆಗಳು: ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ದಲಿತರು

ಸುನಿಲ್ ಬಿ. ವೈ.

ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ

ಕನ್ನಡ ಭಾರತಿ

ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಂಕರಘಟ್ಟ.

sunilby93@gmail.com

Article Link: <https://aksharasurya.com/2023/06/sunil-b-y/>

ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಲಾಭದ ದುರಾಸೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ಥಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಡುವಣ ಸಂಬಂಧದ ವಿವೇಚನೆಯು ಮೂಲಭೂತವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣ ಎಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಆಯಾಮಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಮುಖ್ಯಗುರಿ ಬಡತನರೇಖೆಯ ಕೆಳಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಾಹಿನಿಯ ಒಳಗಡೆಗೆ ತರುವುದು ಅಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅದು ಹೂಡುವ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯಿದೆ. ಈ ಉದ್ದಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವಿರುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಮತ್ತು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವರ್ಚಸ್ಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಲಾಭದ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಸಲು ಒಂದು ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪರವಿರುವ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು; ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಕಠೋರ ಅನುಭವಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತಾಡದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಮೋಸಹೋದ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರ ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಬಡತನದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಮಾದರಿಯ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಾತಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದೂ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಲಾಭ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ನಷ್ಟ ಎನ್ನುವ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಜಾಗತೀಕರಣವು ಬಹಳ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಹೇಳುವ 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿ', 'ಜಾಗತಿಕ ಸಮಾನತೆ', 'ಮುಕ್ತತೆ' ಎನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟು ಟೊಳ್ಳಾದುದು ಎಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಜಾಗತೀಕರಣವನ್ನು ರತ್ನಗಂಬಳಿ ಹಾಸಿ

ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ ದೇಶಗಳ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಳಗಡೆಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮುರಿದಾಗ ಆಗುವ ಪ್ರಮುಖ ತೊಂದರೆಯೆಂದರೆ ಆಮದು ಮತ್ತು ರಫ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಮೇಲಿನ ಅನಿರ್ಬಂಧಿತ ಏರಿಳಿತ. ಈ ಏರಿಳಿತದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ನೆಲಕಚ್ಚಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಬಂದ 'ಖಾಸಗೀಕರಣ'ವೂ ಇದೇ ಹುನ್ನಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. "ಖಾಸಗೀಕರಣ"ವನ್ನೇ ನೋಡಿ; ಇದರಿಂದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರಿ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ನಿಯತ್ತು ಖಾಸಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆಯೆಂದು ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಕೆಲವು ವಾದಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಲೇ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರು, ದಲಿತರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮುಕ್ತಿಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮೀಸಲಾತಿಯು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ 'ಖಾಸಗೀಕರಣ' ಶೋಷಿತ ಜನತೆಗೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ 'ದಲಿತರು' ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬಲ್ಲರು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಜನ ವಿರೋಧಿಯಾಗಬಲ್ಲರು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಸುಖ ನೋಡಬಲ್ಲರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಮಹದೇವರ ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಇವು ವಿಕಸಿತ ಲೋಕನೋಟವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತೆರೆದಿಡತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಈ ಲೋಕನೋಟವು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಮನುಕುಲವು ತನ್ನ ಬೇರು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವ ಕುರಿತು ಒಂದು ಎಚ್ಚರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ, ಅಕ್ಷರಗಳೇ ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಎಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತೋ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಇವುಗಳಷ್ಟೇ ಪರ್ಯಾಯವೂ ಅಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವೂ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮಹಾದೇವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಆಧುನಿಕತೆ 'ಮುಕ್ತಿಕೊಡುವ ದೇವತೆ' ಯಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಹಾದೇವರ ಕತೆಗಳು ಅವುಗಳ ಒಡಲೊಳಗೇ ಒಂದು ಹೆಣಿಗೆಯ ನಂಟನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಮೊದಮೊದಲ ಅವರ ಕತೆಗಳು ದಲಿತ ಲೋಕದ ಹಸಿವಿನ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದರೆ ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗುವುದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ

ದಲಿತ ಲೋಕದ ಬೇರುಗಳು ಇರುವುದೆಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಚಿಂತನೆಗಳೂ ಕಾಣ ತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೊಂದು ನೇರ ದಾರಿಯನ್ನೂ ಅವು ತೋರುತ್ತವೆ. ಈ ಚಲನೆಯ ಹಾದಿಯು ಗ್ರಸ್ತರು ಮೂಲಕ ಶುರುವಾಗಿ ಮಾರಿಕೊಂಡವರು, ಒಂದು ದಹನದ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಮೂಡಲ ಸೀಮೇಲಿ ಕೊಲೆಗಿಲೆ ಮುಂತಾಗಿಯಲ್ಲಿ ಟಿಸಿಲಾಗಿ, ಅಮಾಸ ಮತ್ತು ಒಡಲಾಳದ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗಿ ಡಾಂಬರು ಬಂದುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಲುಗಡೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಅದು ಕುಸುಮಬಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ನಿಲುವಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ದಾಟಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹೆಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು 'ಹಸಿವ'ನ್ನು ನೀಗದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದಿಕ್ಕರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಹಸಿವು ನೀಗಿದರಷ್ಟೇ ಸಾಲದು ತನ್ನ 'ಲೋಕನೋಟ'ವನ್ನೂ ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಲೋಕನೋಟದ ಕುರುಹಾಗಿ ಅವರ ಕತೆಗಳುದ್ದಕ್ಕೂ 'ಮಾರಿಗುಡಿ' ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಅವರ ಕತೆಗಳೊಳಗೆ ಮೊದಲು ನೀಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ತೊಡಕೆಂದರೆ ಗೌಡತನದ ಯಜಮಾನಿಕೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ದಲಿತರಿಗೆ ಮೊದಲ ಬಿಡುಗಡೆ ಬೇಕಿರುವುದು 'ಹಸಿವಿ'ನಿಂದ. ಇದನ್ನು ಕಾಪಿಟ್ಟಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಈಗಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕರುಣೆ ಗಿರುಣೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದ್ದು. 'ಮೂಡಲ ಸೀಮೇಲಿ ಕೊಲೆಗಿಲೆ ಮುಂತಾಗಿ'ಯ ಗೌಡನ ಹೆಂಡತಿ, ನರ್ತು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಇದನ್ನೇ. ರುದ್ರಪ್ಪನ ಹಸಿವಿನೆಡೆಗೊಂದು ಕರುಣೆಯ ನೋಟವೂ ಯಾರಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ 'ಒಡಲಾಳ'ದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವರು ರುದ್ರಪ್ಪನಂತೆ ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ 'ಸುಮ್ಮನೇ' ಕೂರುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೇ ತಿರುಮಂತ್ರ ಹಾಕುವುದ ಕಲಿತಾದರೂ ಹಸಿವು ನೀಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವ್ಯಂಗ್ಯವೆಂದರೆ, ಇವರ ಹಸಿವಿನ ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣ 'ನಂಬಲಾಗದ್ದಾಗಿ' ಕಾಣುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಕಷ್ಟು ತನ್ನ ಹುಂಜವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದೂ, ಸಾರಿನ ಬಾಡಾಗಿದೆಯೇ ಅಂತ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದೂ ತನ್ನ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿಯೇ. ಆದರೆ, ದಫೆದಾರ ತನ್ನ ಹುಂಜವನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವುದು ಮಾತ್ರ

ಅವಳಿಗೆ ನಂಬುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನ ಕೇಡಿನ ಹಸಿವಿನ ಪರಿಚಯ ಅವಳಿಗೆ ಈಗಷ್ಟೇ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ 'ಅಮಾಸ'ಕತೆಯ ಆಶಯದ ಮುಂದುವರಿದ ರೂಪ 'ಡಾಂಬರು ಬಂದುದು'ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಮಾಸ, ಕುರಿಯಯ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಂಗವಾಗಿಯೂ ಆಳುವವರಿಗೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಗ್ಯಾಂಗ್‌ಮನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಅರಿವಿದ್ದರೂ ಹೋರಾಡಲಾರದ ಸ್ಥಿತಿಯವ. ಅಮಾಸ ಗೌಡನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುವವನಾಗುವ ಸೂಚನೆ ಕತೆಯ ಕೊನೆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಡಾಂಬರು ಬಂದುದು ಕತೆಯೊಳಗಣ ದಲಿತ ಹುಡುಗರು ಗೌಡನ ನಿದ್ದೆಗೆಡಿಸುವವರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಮಾಸ ಕತೆಯೊಳಗಣ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರು, ಡಾಂಬರು ಬಂದುದು ಕತೆಯೊಳಗಣ ಎಚ್ಚರಗಳು – ಮಹಾದೇವರ ಕನಸುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳೇ ಅವರ ಲೋಕನೋಟಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ರೂಪುಪಡೆಯುವುದು ಅವರು ಪದೇ ಪದೇ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರಿಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ.

ಮಾರಿಗುಡಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಹಾದೇವ, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯನ್ನು ಬೇಕೆಂದೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಸುಮಬಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಚಿತ್ತಾಗಿ ಬರುವುದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರ ಯಾವ ಕತೆಗಳಲ್ಲೂ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅಮಾಸ ಕತೆಯ ನಂತರ ಮಾರಿಗುಡಿ ಅವರ ಕತೆಗಳ ಪ್ರಧಾನ ರಂಗಸ್ಥಳವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ದಲಿತರ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರು' ಇಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸದಂತಿರಲು 'ದಲಿತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕ' ಸದಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರಿಗುಡಿಯೆಂಬ 'ಸ್ವಾಯತ್ತ ಲೋಕ' ದ ನೆರವು ಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ. ಈ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ದಲಿತರು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲುಗಾಡಿದರೂ ಅವರು ನವಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಪೂಜೆ ಶುರುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಅರಿವು ಮಹಾದೇವರ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಇದ್ದಂತಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೇ ಇರಬಹುದು ಅವರ ಕತೆಗಳು ಮಾರಿಗುಡಿಯ ಪ್ರಪಂಚದಡೆಗೆ ಪ್ರಖರ ಬೆಳಕನ್ನು ಫೋಕಸ್ ಮಾಡುತ್ತವೆ. 'ಅಮಾಸ'ದಲ್ಲಿ ಗ್ಯಾಂಗ್‌ಮನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪನ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ದಾಖಲಾಗುವುದು ಮಾರಿಗುಡಿಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ. (ಕುಡಿದು ಆತ ಬೈಯುವಾಗ ಲೈಟ್ ಕಂಬವನ್ನು ರಾಜಕಾರಣಿಯನ್ನೂ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರನ್ನೂ ರೈಲಿ ಬಾಸನ್ನೂ ಆಣಿಬಡ್ಡಿ ಸಾಲಕೊಡೊ

ಮಾದಪ್ಪನನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲೂ ಪುರೋಹಿತ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು) ಒಡಲಾಳದ ಗುರುಸಿದ್ಧ ಹೋಟೇಲಿನಲ್ಲಿ ಚಾ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ವಿರೋಧಿ ದಾಳಿ ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಗುರುಸಿದ್ಧ ಸದಾ ಇರುವುದು ಮಾರಿಗುಡಿಯಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ನಾಟಕದ ತಾಲೀಮಿನ ಜೊತೆಗೇ ಹೊಸ ಎಚ್ಚರವನ್ನೂ ಪಡೆದವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಕುಸುಮಬಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ ಸಭೆ ಸೇರುವುದು ಮಾರಿಗುಡಿಯಲ್ಲಿ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಶುರುವಾಗುವುದು ಮಾರಿಗುಡಿಯಲ್ಲಿ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದಸಂಸದ ನಾಯಕರ ಚಲನೆ ನಗರದಿಂದ ಮಾರಿಗುಡಿ ಕಡೆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದು ಇಷ್ಟೇ ಅಗಿಲ್ಲ. ದಸಂಸದ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮಾರಿಗುಡಿಯನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪರಿಶೀಲನೆಯೂ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಾಗೆ ಬೆರೆಯದೇ ದಸಂಸ ಏನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲಾರದು ಎಂಬ ಎಚ್ಚರ ಇಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ದಲಿತರೆಂದರೆ ಸದಾ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಯಾವ ಜೀವ ಚೈತನ್ಯವೂ ಇರದವರಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮೊಡಲ ದುಕ್ಕದ ನಡುವೆಯೂ ಅಗಾಧ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಅದರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ಅವರೊಳಗೆ ಕೀಳರಿಮೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ, ಅವರು ಯಾರನ್ನೋ ಅನುಕರಿಸುವವರಾಗುವಂತೆ ಅವರ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ (ಈ ಮಾತು ದಲಿತೇತರರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.) ಅವರು ಜಗಕ್ಕೆ ಅರಿವನ್ನು ಹೇಳುವವರಾಗಿ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂಬುದು ಮತ್ತು ಎಂತಾ ದುಃಖದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲೂ ಬದುಕುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಗುರುಗಳಾಗಿ ಸಾಕವ್ವ, ಗಾರೆ ಸಿದ್ಧವ...ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರು ಇರುವುದನ್ನು ಹೇಳ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಮುಖ್ಯ. ನಗರದ ದಲಿತ ನಾಯಕರು ಮಾರಿಗುಡಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಆಗುವ ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ' ಏನನ್ನು ಹೇಳ ಹೊರಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ದಸಂಸ ನಾಯಕರು ರನ್ನಿಂಗ್ ಇತ್ಯಾದಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರ, ವಿಶೇಷ ಅನಿಸಿದರೂ ಅವರು ಗಾರೆ ಸಿದ್ಧವ ಮೊದಲಾದವರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜೋತಮ್ಮ ಕುರಿಯಯ್ಯನ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಕುರಿಯಯ್ಯ 'ಆದಿಮ'ನಂತೆ ದಸಂಸದವರ ನಡುವೆ

ಕುಂತಿರುತ್ತಾನೆ. ದಸಂಸದವರ ಭಾಷಣ ಸಾಮಾನ್ಯ ದಲಿತರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗಾರೆ ಸಿದ್ಧವ ಮಲೆ ಮಾದೇಶ್ವರನ ಘೋಟೋಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಕಾಯಿ ಒಡೆಯುವುದನ್ನು ದಸಂಸದವರು ಅಷ್ಟೇನೂ ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಂತದ ಬೆರೆಯುವಿಕೆ ಆಗಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಬಾಕಿಯಿದೆ. ಈ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ದಸಂಸದವರು ಮೊದಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಮನಸು ಈ ಕೃತಿಯೊಳಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ದಲಿತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಹೊಸ ಲೋಕ ಕಟ್ಟುವುದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಅಥವಾ ಮರಳ ಮೇಲಣ ಮನೆ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಗೂ ಕೃಷಿಕೇಂದ್ರಿತ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಒಂದು ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಮತ್ತು ಜಾತಿರಿತಕ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಜಾತಿಯ ಶ್ರೇಣೀಕರಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಾಗೂ ಭೂ ಯಜಮಾನಿಕೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿ ಸರಕಾರವು ಜಾತಿ ಸಂರಚನೆಯನ್ನು ಒಡೆದಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ದಲಿತರ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ದಲಿತರ ಸಮಸ್ಯೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ಹಿಂದಿನ ದಲಿತರಿಗೆ ಭೂ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅವರು ಅಸ್ವಶ್ಯತೆಯಿಂದ ನರಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ ದಲಿತರ ಸಮಸ್ಯೆ ಭೂ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ವಶ್ಯತೆಯಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಳಸುವ 'ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ' ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ದಲಿತರು-ಶೂದ್ರರು ಎಂಬ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಅಪಾಯವಿದೆ. ಮತ್ತು ದಲಿತರು ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬ ಪದವು ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರುವುದು ಲೋಹಿಯಾ ಮಾದರಿಯ ಚಿಂತಕರಿಂದ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಮಾದರಿಯ ವೈಚಾರಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ದಲಿತರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು ಈಗಲೂ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಸ್ತಾರವಿರುವುದು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ. ಇದರಿಂದ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಿರ್ವಚನವು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಜಾಗತಿಕ ಅರ್ಥವಲಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಭಾಷೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಬಲ್ಲವು. ಹೆಚ್ಚು

ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ನೋಡಿ; ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಉಪಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಆಡುಮಾತಿನ ಧ್ವನಿಯ ವಿರಿಳಿತಗಳು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಬೇರೊಂದು ಮಾದರಿಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ - ನಮಗೆ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕವಾಗಿಯೂ ಭಾಷೆಯ ಬಹುತ್ವವು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ನಾವು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಮಾತನ್ನು ಆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾದರಿಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ - ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾದರಿಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಮುಖಾಂತರ 'ಭಾಷೆಯ ಬಹುತ್ವ'ವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯವು. ಧಾರವಾಡದ ಕನ್ನಡ, ಮೈಸೂರು ಕನ್ನಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಮಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ-ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಚಹರೆಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಅದರಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಸಮೂಹಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ಬಹುತ್ವವು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡುನುಡಿಯ ವ್ಯವಹಾರವು ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಯಜಮಾನಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಉಳಿದುದು ಅದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅದು ಏಕರೂಪಾತ್ಮಕಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಭಾಷೆಯು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳು ಗೈರುಹಾಜರಿಯಾಗಬಹುದು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ಭಾಷೆಯು ಏಕಮುಖಿ ತರ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು. ಇದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಅದೃಶ್ಯ ರೂಪದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ. ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಡುವೆ ಉಂಟಾಗುವ ಬಿರುಕು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದುದು ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೇ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಯಾವ ಮೂಲದಿಂದ ಹೊರಡುವುದೋ ಅದಕ್ಕೆ ಜಾಗತೀಕರಣವು ಧಕ್ಕೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ನಾಶ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಣ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಾಶ. ಇವೆರಡೂ

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಘೋರ ಪರಿಣಾಮಗಳೇ. ಸರಿಯೋ, ತಪ್ಪೋ ಅವುಗಳ ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಣಯ ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ- ಆದರೆ ಈ ತನಕ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಚಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ - ಈ ಮಾದರಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ. ಬಂಡವಾಳವಾದಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ, ಒಂದು ಪರಕೀಯವಾದ ಸ್ಥಿತಿ. ಪರಕೀಯತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿವಾದದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಆಗಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮವಿದು.

ಹೀಗೆ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ದಲಿತ ಬದುಕಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವತ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ಮೃತಿಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕಬಂಧಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ ತಬ್ಬಿ ಹಿಡಿದಿರುವುದನ್ನು ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವರ ಕಥೆಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥ

1. ಎಲ್ಲ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು (2015), ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ, ಓ. ಎಲ್. ನಾಗಭೂಷಣ.
2. ಕಾದಂಬರಿ ಸ್ವರೂಪ ಹೊಸಚಿಂತನೆ, ಜಿ. ಎಸ್. ಅಮೂರ.
3. ಆಫ್ರಿಕನ್ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ, ನಟರಾಜ್ ಹುಳಿಯಾರ್, ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನ.
4. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು: ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್, ಉದಯಭಾನು ಕಲಾ ಸಂಘ.
5. ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಸಣ್ಣಕತೆ, ಜಿ. ಎಸ್. ಅಮೂರ.
6. ಕಥನ ಪ್ರೀತಿ, ಟಿ. ಪಿ. ಅಶೋಕ.
7. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ, ಪ್ರೊ. ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್. ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ.
8. ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು (2017), ಸಂಪಾದಕರು: ಜಿ. ಹೆಚ್. ನಾಯಕ. ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ, ದೆಹಲಿ.